

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра обліку і оподаткування

На правах рукопису

ДМИТРУК ІВАННА ВАСИЛІВНА

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:
**ФАТЕНОК-ТКАЧУК АЛЛА
ОЛЕКСАНДРІВНА,**
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 6
засідання кафедри обліку і оподаткування
від 08.12.2025 р.

Завідувач кафедри
_____ проф. Садовська І. Б.

ЛУЦЬК – 2025

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління

Кафедра обліку і оподаткування

Другий (магістерський) рівень

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«04» грудня 2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ)**ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ**

Дмитрук Іванни Василівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема проекту (роботи) Обліково-аналітичне забезпечення процесу соціальної відповідальності менеджменту

Керівник проекту (роботи) Фатенок-Ткачук Алла Олександрівна, к .е. н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2.Строк подання студентом роботи (проекту) 08.12.2025 р.

Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту). Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних основ обліково-аналітичного забезпечення процесу соціальної відповідальності та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення. Завдання роботи полягають у дослідженні підходів до визначення «обліково-аналітичного забезпечення», розробці авторського трактування даного поняття, розкритті змісту «соціальної відповідальності підприємств», виокремленні форм та аспектів нефінансової звітності, дослідженні світових тенденцій розвитку соціальної відповідальності, аналізі показників господарської діяльності, платоспроможності та ділової активності досліджуваного підприємства, розробці структури нефінансового звіту, проведенні SWOT-аналізу і PEST-аналізу для визначення конкурентних переваг підприємства, покращенні методичних рекомендацій.

3.Дата видачі завдання 04.12.2024 р.

АНОТАЦІЯ

Дмитрук І. В. Обліково-аналітичне забезпечення процесу соціальної відповідальності менеджменту.

Робота присвячена дослідженню теоретичних і практичних основ обліково-аналітичного забезпечення процесу соціальної відповідальності та розробці рекомендацій щодо його вдосконалення.

У результаті ґрунтовного аналізу фундаментальних та вузькоспеціалізованих праць вітчизняних вчених виокремлено підходи до визначення обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідальної діяльності, на їх основі розроблено авторське тлумачення поняття. Розкрито зміст соціальної відповідальності в діяльності підприємств. Виокремлено форми нефінансових звітів та їх аспекти.

Досліджено світові тенденції розвитку соціальної відповідальності підприємств, зокрема в хімічній промисловості України.

Здійснено аналіз основних показників господарської діяльності досліджуваного підприємства. Проаналізовано показники платоспроможності та їх динаміку. Здійснено аналіз ділової активності.

Розглянуто основні виклики та проблеми реалізації обліку соціальної відповідальності.

Розроблено структуру нефінансового звіту для досліджуваного підприємства.

Проведено SWOT-аналіз та PEST-аналіз для визначення конкурентних переваг досліджуваного підприємства.

У роботі покращено методичні рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.

Магістерська робота складається зі вступу, має три розділи «Теоретико-методичні засади облікового забезпечення соціально-відповідальної діяльності підприємств», «Аналіз тенденцій розвитку соціально-відповідального менеджменту» та «Методичні рекомендації оптимізації обліково-аналітичного

забезпечення соціальної відповідальності підприємств» із загальним висновком. В процесі написання магістерської роботи опрацьовано 49 наукових джерел. В додатках міститься фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Наукова новизна дослідження полягає в удосконаленні оптимізації методів обліку та звітування в сфері соціальної відповідальності підприємств.

Практичне значення полягає у розробці методичних рекомендацій процесу нефінансового звітування. Рекомендований алгоритм може стати покроковим керівництвом у процесі впровадження соціальної звітності на підприємстві.

Ключові слова: соціальна відповідальність, нефінансова звітність, соціальний облік, обліково-аналітичне забезпечення, звітність.

SUMMARY

Dmytruk I. V. Accounting and Analytical Support of the Process of Social Responsibility of Management.

The work is devoted to the study of the theoretical and practical foundations of accounting and analytical support of the process of social responsibility, and the development of recommendations for its improvement.

As a result of a thorough analysis of fundamental and highly specialised works of domestic scholars, approaches to defining the accounting and analytical support of socially responsible activity were identified, and based on them, the author's interpretation of the concept was developed. The content of social responsibility in the activities of enterprises is disclosed. Forms of non-financial reports and their aspects are distinguished.

The state of application of social accounting and non-financial reporting worldwide and in Ukraine is examined.

An analysis of the leading indicators of the economic activity of the studied enterprise has been carried out. Indicators of solvency and their dynamics have been analysed. An analysis of business activity has been conducted.

The structure of the non-financial report for the enterprise under study has been developed.

SWOT analysis and PEST analysis were performed to identify the competitive advantages of the studied enterprise.

The work improves methodological recommendations regarding accounting and analytical support of socially responsible management.

The master's thesis consists of an introduction and three chapters: «Theoretical and Methodological Foundations of Accounting Support for Socially Responsible Activities of Enterprises», «Analysis of the Development Trends of Socially Responsible Management», and «Methodological Recommendations for Optimizing Accounting and Analytical Support of Social Responsibility of Enterprises» with a general conclusion. In the process of writing the master's thesis, 49 scientific sources were reviewed. The appendices contain the financial statements of the studied enterprise.

The scientific novelty of the study lies in improving the optimisation of accounting and reporting methods in the field of corporate social responsibility.

The practical significance lies in the development of methodological recommendations for the process of non-financial reporting. The recommended algorithm may serve as a step-by-step guide in the process of implementing social reporting at an enterprise.

Keywords: social responsibility, non-financial reporting, social accounting, accounting and analytical support, reporting.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8-10
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
1.1. Теоретичні засади обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідальної діяльності підприємств: сутність, нормативно-правове забезпечення.....	11-14
1.2. Зміст соціальної відповідальності підприємств.....	14-18
1.3. Структура нефінансової звітності підприємства у процесі інформаційного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.....	19-22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	
2.1. Аналіз світових тенденцій розвитку соціальної відповідальності, зокрема на підприємствах хімічної промисловості.....	23-25
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства.....	25-36
2.3. Аналіз стану соціального звітування.....	36-39
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
3.1. Виявлення проблематики обліку соціально-відповідальної діяльності підприємств.....	40-44
3.2. Методичні рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.....	44-48
3.3. SWOT-аналіз на прикладі досліджуваного підприємства.....	49-52

ВИСНОВКИ.....	53-54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55-60
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. Особливо актуально в сучасних умовах економічної політики держави, досліджувати питання соціальної відповідальності менеджменту. Впровадження концепції сталого розвитку – це усталена практика для закордонних підприємств. В її основу покладено відповідальне ставлення до працівників, споживачів, партнерів, виготовлення якісних товарів та послуг, турбота про стан екології та суспільства. В той же час, щоб аналізувати результати діяльності та коригувати методи управління необхідна система обліково-аналітичного забезпечення. Тому для отримання всіх необхідних даних, зокрема показників результативності здійсненої соціальної політики, впроваджуються соціальний облік та нефінансова звітність. На вітчизняних теренах бізнесу великі компанії вже змушені публікувати звіт з управління, тож зацікавленість даною темою зростає.

Впродовж останніх років теорію та методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення в контексті соціальної відповідальності досліджували такі вітчизняні вчені: Вольська В.В, Гангал Л.С., Гоголь Т.А. Кононенко Л.В, Ніколаєва С.П., Лиска П.О., Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д.

Питаннями особливостей нефінансової звітності та соціального обліку займались Стеценко В., Березова Ю., Карпюк З., Крупський О., Стасюк Ю., Шульга О.А., Фатенок-Ткачук А.О.

Проаналізувавши напрацювання вітчизняних авторів, можна стверджувати, що науковці використовують різні підходи до визначення облікового забезпечення соціальної відповідальності. Подальших досліджень потребують питання оптимізації обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідальних підприємств.

Метою даної роботи є дослідження теоретичних та практичних основ обліково-аналітичного забезпечення процесу соціальної відповідальності та

розробка рекомендацій щодо його вдосконалення.

Завдання :

- виокремити підходи до визначення «обліково-аналітичного забезпечення»;
- розробити авторське трактування поняття «обліково-аналітичне забезпечення» в контексті соціальної відповідальності підприємств;
- розкрити зміст соціальної відповідальності підприємств;
- виокремити форми та аспекти нефінансової звітності;
- дослідити світові тенденції розвитку соціальної відповідальності підприємств, зокрема в хімічній промисловості України;
- проаналізувати основні показники господарської діяльності, платоспроможності та ділової активності досліджуваного підприємства;
- розглянути основні виклики та проблеми реалізації обліку соціальної відповідальності;
- розробити структуру нефінансового звіту для досліджуваного підприємства;
- провести SWOT-аналіз та PEST-аналіз для визначення конкурентних переваг досліджуваного підприємства;
- покращити методичні рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.

Об'єктом дослідження є процес обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методичних питань, пов'язаних з обліково-аналітичним забезпеченням процесу соціально-відповідального менеджменту.

Методи дослідження : теоретичні методи використовувались для дослідження наукових доробків вітчизняних авторів, емпіричні, математичні, статистичні та розрахунково-аналітичні – для аналізу фінансового стану досліджуваного підприємства.

Інформаційними джерелами були нормативно-законодавчі акти,

інтернет-ресурси, наукові тези та статті, дані фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Наукова новизна роботи полягає у формуванні теоретичних і методичних засад та створенні практичних рекомендацій, що спрямовані на удосконалення обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці методичних рекомендацій процесу нефінансового звітування, які можна використати на досліджуваному підприємстві.

Апробація результатів дослідження. Основні положення кваліфікаційної роботи доповідались на міжнародних конференціях, зокрема на зокрема на VII науково-практичній міжнародній конференції «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (21 листопада 2024 р., м. Луцьк) та IX науково-практичній міжнародній конференції «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (21 листопада 2025 р., м. Луцьк).

Публікації. Основні наукові положення кваліфікаційної роботи магістра опубліковано в 2 тезах міжнародних наукових конференцій та 1 статті. Загальна кількість публікацій за темою магістерської роботи становить 3 праці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Теоретичні засади обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідальної діяльності підприємств: сутність, нормативно-правове забезпечення

Ведення відповідальної підприємницької діяльності потребує прийняття обґрунтованих, кваліфікованих і раціональних управлінських рішень. Це зумовлено необхідністю реагувати на зміни соціально-економічних подій, адже вони впливають на бізнес. Для виведення результатів діяльності підприємств, проведення контролю за використанням ресурсів та надання інформації користувачам, необхідно створити надійну систему інформування. Важливим фактором для організації діяльності компанії, а саме процесу виробництва продукції і формування фінансової стратегії – є обліково-аналітичне забезпечення. Його основними складовими є бухгалтерський облік та аналіз.

Обліково-аналітичне забезпечення покликане відображати економічний стан підприємств за допомогою відповідних показників. Основними показниками слугують первинні, зведені, аналітичні та синтетичні.

Лиска П.О. у своїй роботі трактував обліково-аналітичне забезпечення як сукупність методів та засобів, завдяки яким формується необхідна інформація для цілей управління бізнес-структурами та несе в собі відображення галузевих особливостей, обсяг та рівень диверсифікованості фінансово-господарчої специфічної діяльності підприємства [21]. Це функціональний підхід до трактування даного поняття. Проте існують інші методи його тлумачення.

Ми виокремили підходи до тлумачення поняття «обліково-аналітичного забезпечення» серед науковців:

Таблиця 1.1

Підходи до тлумачення поняття «обліково-аналітичне забезпечення»

Автор		Визначення	Підхід
1		2	3
1	Вольська В. В. [2, С. 86]	Являє собою сукупність процесу збору, підготовки, реєстрації та зведення облікової інформації підприємств залежно від законодавчо встановленої системи ведення обліку, і проведеного на основі цієї інформації глибокого аналізу із застосуванням певних методів і прийомів.	Функціональний
2	Гангал Л.С. [3, С.126]	Система, котра складається з низки підсистем, на вході якої є дані, зокрема, оперативного, статистичного, фінансового й управлінського обліку, відносно яких здійснюються процеси обробки (узагальнення, класифікації, перевірки, аналізу), а на виході – аналітичні звіти для застосування певними суб'єктами в процесі прийняття управлінських рішень.	Системний
3	Гоголь, Т. А. [5, С.41]	Обліково-аналітичне забезпечення – це організація процесу збору, обробки, узагальнення і збереження облікової і аналітичної інформації, узгодження її руху між різними структурними підрозділами управлінської служби, забезпечення ефективної взаємодії з зовнішнім середовищем з метою інформаційного забезпечення системи управління та зовнішніх користувачів.	Процесуальний
4	Кононенко Л.В., Ніколаєва С.П. [19]	Обліково-аналітичне забезпечення – це ресурс, який створюється у кібернетичній системі, що забезпечує генерування якісної та своєчасної інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів з метою прийняття інформаційно обґрунтованих управлінських рішень.	Системний
5	Лиска П.О. [21]	Сукупність методів та засобів, завдяки яким формується необхідна інформація для цілей управління бізнес-структурами та несе в собі відображення галузевих особливостей, обсяг та рівень диверсифікованості фінансово-господарчої специфічної діяльності підприємства	Функціональний
6	Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. [23]	Обліково-аналітичне забезпечення являє собою складний механізм, який об'єднує процеси обліку та економічного аналізу з метою формування об'єктивної інформаційної бази відповідно до інтересів зовнішніх і внутрішніх користувачів та специфіки розвитку виробництва.	Процесуальний

Примітка: систематизовано автором

З нашої точки зору системний підхід найкраще підходить для розкриття даного поняття. Отож, розглянувши вищевказані дефініції «обліково-

аналітичного забезпечення», створено авторське тлумачення поняття на їх основі: обліково-аналітичне забезпечення – це система, яка об'єднує процедури збору, підготовки, реєстрації та зведення облікових та аналітичних даних, з метою забезпечення інформацією зацікавлених користувачів для прийняття управлінських рішень та контролю за їхньою реалізацією.

Варто відмітити, що в ході дослідження наукових публікацій автори також використовують такі поняття як «аналітичне забезпечення», «облікове забезпечення» та «інформаційне забезпечення». Проте їх не варто вживати як синоніми. Розглянемо відмінності між даними термінами (табл.1.2):

Таблиця 1.2

Спільні і відмінні риси із спорідненими термінами поняття «Обліково-аналітичне забезпечення»

Терміни	Спільні ознаки	Відмінні
Аналітичне забезпечення	Аналітичне забезпечення є складовою обліково-аналітичної системи; дані види забезпечення включають процеси здійснення фінансового та економічного аналізу.	Поняття обліково-аналітичного забезпечення є більш ширшим та включає в себе такі складові як фінансовий, податковий та управлінський облік.
Облікове забезпечення	Облікове забезпечення також є складовою обліково-аналітичної системи. Вони включають процеси збору облікової, фінансової інформації та подальшої її обробки з метою ефективного управління бізнесом.	Обліково-аналітичне забезпечення спрямоване, як на формування фінансових, так і нефінансових даних.
Інформаційне забезпечення	В даному випадку обліково-аналітичне забезпечення являється підсистемою в складі інформаційного забезпечення. Тож всі ознаки першого виду забезпечення – належать і другому.	Інформаційне забезпечення охоплює всі показники, методи і засоби їх обробки й подання з управлінською метою.

Примітка: розроблено автором на основі джерел [22;36;38]

Обліково-аналітичне забезпечення формується на даних отриманих із обліку, аналізу та аудиту і в результаті вся підсумкова інформація подається у вигляді фінансової та внутрішньогосподарської звітності.

Для відображення результатів соціально-відповідальної діяльності

необхідно створити на підприємстві таке обліково-аналітичне забезпечення, в ході якого можна буде отримати всі необхідні соціальні й екологічні показники для аналізу проведеної політики та прийняття управлінських рішень. В даному випадку ключовими аспектами будуть соціальний облік та нефінансове звітування.

Як зазначає Довжик О.О.: облік соціальної відповідальності це практика вимірювання та звітування про соціальний та екологічний вплив організації поряд з її фінансовими показниками [10].

Другий аспект – це нефінансова звітність, яку ще називають соціальною звітністю. Її основна мета – відобразити інформацію про проведену соціально-відповідальну політику підприємством. Соціальне звітування важливе для залучення інвесторів.

Як зазначають Шиманська О. і Петрук Н. початок розвитку концепції соціальної відповідальності в Україні «розпочався із приєднанням України у 2006 р. до Глобального договору ООН (UN Global Compact, 2000)» [37].

Проте крім впровадження міжнародних стандартів, в Україні є власні законодавчі акти, що регулюють це питання :

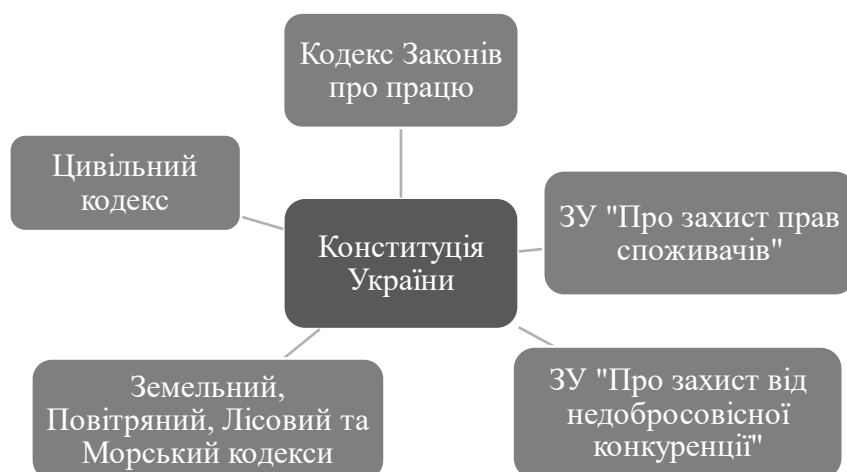

Рис. 1.2 Форми нефінансової звітності

Примітка: розроблено автором на основі [37].

1.2 Зміст соціальної відповідальності підприємств

Про «відповідальність», як поняття, говорили філософи ще за часів

Стародавньої Греції. Але широкого застосування, в концепції відповідального ведення бізнесу перед суспільством, воно набуло в середині 20 століття.

Можна розмежувати декілька етапів розвитку соціальної відповідальності (табл.1.3):

Таблиця 1.3

Еволюція «Соціальної відповідальності бізнесу»

Етапи	Характеристика етапу
1	2
Зародження	Початок виникнення поняття соціальної відповідальності припадає на 1960–1970 рр. Тоді з промисловою революцією почала виникати ідея цінності екологічного благополуччя та вирішення суспільних і моральних питань. Характерним було те, що компанії займались благодійністю лише з метою підвищення прибутків. Значною подією цього періоду була публікація Г.Боуена, що називалась «Соціальна відповідальність бізнесмена».
Становлення	Даний етап припав на наступне десятиріччя. Він важливий тим, що сенс соціальної відповідальності кардинально змінився на фоні екологічної катастрофи, що виникла через недбалість нафто-компанії в 1978 році. Тоді бізнес почав рухатись в напрямку запобігання подібних катастроф, а не ліквідації уже завданих наслідків.
Розвиток	Цей етап розпочався з 1980–х рр. і триває до наших днів. Особливістю є те, що компанії тепер стараються забезпечувати інтереси своїх стейкхолдерів, адже клієнти та інвестори звертають увагу на діяльність підприємств, чи дотримуються вони принципів сталого розвитку.

Примітка: розроблено автором на основі джерела [20]

Отже, як видно з даних в таблиці 1.3, історія соціальної відповідальності бізнесу взяла початок ще в попередньому столітті. Основними рушіями тогочасних змін у веденні бізнесу вважаються перетворення суспільно-політичного ладу США у другій половині 20-го століття. Тоді громадськість почала активно відстоювати права на рівноправ'я та свободу.

Соціально-відповідальний менеджмент бізнесу – це така політика управління підприємницькою діяльністю за якої компанія задовольняє суспільні потреби та цінності. У процесі дослідження змісту соціальної відповідальності можна також зустріти поняття «соціально-відповідальна діяльність бізнесу» та «сталий розвиток». Різниця між трьома поняттями полягає в тому, що соціально-

відповідальний менеджмент – це підхід до управління діяльністю підприємства. У той час як соціально-відповідальна діяльність – це конкретні дії та ініціативи компанії, які є складовою сталого розвитку. Сталий розвиток не обмежується бізнесом, він є концепцією глобального рівня: благополуччя суспільства, держави і всього світу.

Науковці досліджують поняття соціальної відповідальності у розрізі різних аспектів. Як бачимо з таблиці 1.4, концепцію соціальної відповідальності розглядають у трьох напрямках. Перший – за аспектами, які охоплюють комплекс взаємовідносин між підприємством та суспільством. Другий – з точки зору впливу зацікавлених осіб на діяльність компанії. Та третій підхід – за метою підприємства, чи воно створене лише для задоволення інтересів внутрішніх користувачів (отримання доходів).

Таблиця 1.4

Порівняльна характеристика підходів до концепції «соціальної відповідальності»

№ з/п	Критерії класифікації підходів	Назва підходу	Характеристика	Автори	Власний коментар
1	2	3	4	5	6
1	Аспекти, які потрібно забезпечити	Економічний	Соціально-відповідальна діяльність спрямована на забезпечення попиту, задоволення пропозиції та отримання прибутку.	Вікторія Стеценко; Юлія Березова [31]	Даний підхід зосереджений на класифікації соціальної відповідальності згідно до принципів, яких притримується бізнес.
		Політичний	Компанії здатні вирішувати проблеми суспільного аспекту, які не були покриті державою.		
		Соціальний	Підприємницька діяльність має здійснюватись відповідно до вимог суспільства.		
		Етичний	Компанії мають діяти згідно правових та морально-етичних норм.		

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4	5	6
2	Залученість зацікавлених користувачів інформації	Технічний	Соціальні принципи виконуються в мінімальному обсязі, увага приділена технічній складовій виробництва і законам, а коло користувачів – вузьке.	З. Карпюк, О.Крупський, Ю. Стасюк [17]	Згідно даного підходу, соціальна відповідальність розглядається в розрізі повноти виконання соціальних цілей та рівня залученості стейкхолдерів в діяльність підприємства.
		Повний	Виконання більшості вимог сталого розвитку, широке коло зацікавлених осіб.		
		Гібридний	Об'єднано принципи технічного та повного підходів. Увага зосереджена на одному принципі соціальної відповідальності.		
		Інтегрований	Враховує як інтереси зацікавлених користувачів, так і забезпечує соціальні принципи поза їх інтересами. Даний підхід охоплює найбільше складових соціально-відповідальної діяльності.		
3	Цілі, які поставлені на виконання організацією	Підприємство – цілісна економічна одиниця	Компанія діє лише з метою досягнення прибутків. Застосовує політику соціальної відповідальності у випадку, коли це позитивно впливає на його економічну мету.	Шульга О.А. [39]	Автор передбачає розподіл на два протилежних підходи, основою яких є те, чи зосереджений бізнес лише на доходах, чи на суспільстві також.
		Підприємство – складова середовища в якому існує	Цілі компанії не обмежуються лише її основними функціями, а також здійснюється діяльність з метою покращити суспільні інтереси.		

Розроблено автором на основі джерел: [17;31;39]

Україна на урядовому рівні також провадить політику щодо залучення бізнесу до відповідального підприємництва. Згідно Концепції реалізації державної політики – розглядається як такий, що здійснює свою діяльність з

усвідомленням наслідків власних рішень для суспільства та навколишнього середовища. Зокрема, підтримує сталий розвиток суспільства, благополуччя громадян, враховує очікування зацікавлених осіб, дотримується вимог законодавства і міжнародних норм, соціальна відповідальність впроваджується в діяльність суб'єкта господарювання [27].

Окрім цього, Україна підтримує та забезпечує втілення цілей сталого розвитку в державі. Цілі сталого розвитку – це 17 визначених принципів та напрямів розвитку, які були ухвалені Організацією Об'єднаних Націй дев'ять років тому. Їхня мета – покращити життя та подолати світові проблеми. Роль бізнесу в цьому завданні посідає майже ключову роль. Загалом ООН визначило 17 цілей для покращення суспільства [40].

До прикладів діяльності соціально-відповідального підприємства відноситься: «впровадження соціальних програм для працівників; додаткові стимули та нагороди для співробітників; дотримання моралі та міжнародних прав людини; волонтерство; навчання та стажування для співробітників; створення програм захисту екології; реалізація інтересів суспільства» [9].

Серед компаній, які здійснюють соціально-відповідальну політику варто відмітити: ТОВ «Вест ойл груп», ПрАТ «Київстар», ТОВ «Дтек», ТОВ «Метінвест холдинг», ПрАТ «Карлсберг Україна», ТОВ «Агро-регіон» та інші [9].

Впродовж останнього часу, люди намагаються змінити світ на краще, займаються боротьбою за рівність, справедливість, займаються екоактивізмом. На цьому фоні, споживачі стали прискіпливіше обирати продукти, перевіряти чи дотримуються виробники цілей сталого розвитку, як вони впливають на світ. Тож для комунікації між зацікавленими сторонами та компаніями було створено нефінансову звітність. Для її створення міжнародні організації займаються розвитком методичних рекомендацій, створюють правила та методи заповнення такої звітності.

1.3 Структура нефінансової звітності підприємства у процесі інформаційного забезпечення соціально-відповідального менеджменту

Соціальний звіт – це документ, в якому підприємство відображає результати своєї соціально-відповідальної діяльності з метою надання інформації для зацікавлених користувачів [7].

У провідних країнах світу, подача нефінансової звітності та соціальний облік стають загальноприйнятою практикою. Від компаній очікують прозоре розкриття звітної інформації, достовірність та зрозумілість даних. Для оцінки та аналізу досягнутих результатів, а також для самореклами, необхідно вести облік соціальних і екологічних операцій. Проте в Україні не існує єдиновизначених форм звітності. Тому компанії орієнтуються на рекомендації міжнародних організацій.

У звіті повинна міститись інформація, що буде корисна для споживачів, працівників, та громадян в цілому. До такої інформації належать загальні відомості про підприємство, опис продукції чи наданих послуг, перспективи подальшої діяльності, мета і попередні здобутки, проведені заходи з охорони здоров'я, вплив на екологію, робота з персоналом, закриття суспільних питань, штрафи, недоліки діяльності компанії та інше [7].

Підприємства, які вирішили вести облік своєї відповідальної діяльності керуються такими стандартами:

- Global Reporting Initiative (Глобальна ініціатива звітності) [48];
- UN Global compact (Глобальний договір ООН) [4];
- Carbon Disclosure project (Проект розкриття вуглецю) [43] ;
- Методичні рекомендації Міністерства фінансів України та Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність (компанії, що підпадають під дію українського законодавства та змушені скласти Звіт про управління) [25;26].

Поширеною є практика застосування довільної форми звітування, підприємства можуть розміщувати інформацію про свої досягнення без

застосування стандартів [7].

З огляду на той факт, що існує багато форм нефінансової звітності, сформуємо таблицю найбільш використовуваних видів (рис. 1.1):

Форми нефінансової звітності	
	Звіт CDP
	Звіт про управління
	Звіт за GRI стандартом
	Звіт з КСВ довільної форми
	Звіт про прогрес реалізації принципів Глобального договору (GDP – Communication on Progress)
	Звіт за стандартами ISO 26000
	Звіт за стандартом AA1000
	Інтегрований звіт

Рис. 1.2 Форми нефінансової звітності

Примітка: розроблено автором на основі [12;7].

1. Для звіту CDP (Проект розкриття інформації про викиди вуглецю) – характерним є те, що його створюють на базі даних, які подають компанії в форматі анкетування. Для участі підприємства добровільно реєструються в проєкті та проходять три етапи анкетування – розкривають інформацію про зміни клімату, водну та лісову безпеку [7].

2. Звіт про управління складається за методичними рекомендаціями Міністерства фінансів України. До звітування залучені великі (обов'язково включають нефінансову частину) та середні (нефінансова інформація за бажанням) підприємства України, які ведуть облік за міжнародними стандартами, а структура звіту водночас містить фінансову інформацію та відомості про соціальну відповідальність [7].

3. Звіт за стандартами Глобальної ініціативи зі звітності (Звіт зі сталого розвитку) складають компанії, які є учасниками ініціативи за принципами, що викладені в рекомендаціях GRI. Довільна форма, включає сукупність більше 80-

ти соціальних, екологічних та економічних показників, підприємство самостійно обирає, яку з рекомендованої інформації включати у звіт, щоб це задовольнило потреби зацікавлених осіб [7].

4. Для Звіту про Прогрес реалізації принципів Глобального договору потрібно подати заяву, щоб стати учасником договору ООН. Структура передбачена принципами цієї ініціативи. Є певні вимоги до форми, дані повинні відображати результати реалізації 17 цілей сталого розвитку, учасники ініціативи складають звіт кожного року [7].

5. Звітність за міжнародними стандартами ISO 26000 – в стандарті міститься інформація про особливості соціальної відповідальності, рекомендований напрямок відповідальної політики підприємств та порядок звітування [28].

6. Звітність за стандартами AA1000 – в стандарті розкрито аспекти та принципи нефінансової звітності та аудиту [1].

7. Звітність за міжнародною системою інтегрованої звітності – звіт містить фінансову та нефінансову інформацію, основна увага зосереджена на цінності ресурсів підприємства, структура звіту містить 7 розділів [28].

8. Також бізнес має право звітувати у довільній формі, визначаючи формат та структуру на власний розсуд, наприклад у вигляді мультимедійних презентацій чи друкованих буклетів [7].

На українських теренах підприємства зазвичай створюють звіти в довільному вигляді. До прикладу, ТОВ «ДТЕК» кожного року змінює структуру своїх звітів. Візьмемо до уваги інтегрований звіт за 2020 рік. Більшу половину звіту товариство виділило на загально-економічні показники. Структура складається з таких частин :

- 1) звернення керівників до читачів;
- 2) інформація про компанію : діяльність, місія, стратегія;
- 3) огляд стану галузі, в якій здійснює діяльність компанія;
- 4) результати діяльності;

5) корпоративне управління;

6) сталий розвиток у розрізі 4 складових, сталого розвитку в цілому, охорони довкілля, суспільства та співробітників [14].

А в 2024 році компанія опублікувала звіт зі сталого розвитку, де структура складалась з таких розділів: звернення від керівників, діяльність, співробітники, управління.

Першим кроком до законодавчо-встановленого обов'язку формувати нефінансові звіти в Україні стало затвердження звіту про управління. Це звіт який включає як фінансові, так і нефінансові показники. В методичних рекомендаціях наводиться структура звіту, і до таких показників належать як соціально-екологічні аспекти, так і питання кадрової політики. Такий документ повинні складати великі підприємства, на якому обсяг працюючих перевищує показник в пів тисячі [26].

У попередній роботі ми виділили способи розповсюдження нефінансових звітів: «розміщення на офіційному веб-сайті компанії; поширення друкованих екземплярів; підготовка мультимедійних презентацій; конференція із залучення працівників чи інвесторів, де буде представлено звіт; залучення соціальних мереж (допоможе привернути увагу молодій аудиторії); замовлення реклами в ЗМІ» [7].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

2.1 Аналіз світових тенденцій розвитку соціальної відповідальності, зокрема на підприємствах хімічної промисловості

Протягом останніх років суспільство активно намагається подолати глобальні проблеми соціальної нерівності, війн, екологічні та інші значущі проблеми. Внаслідок цього, міжнародні організації та бізнес-лідери розробляють та надають поради, методики і рекомендації щодо ведення політики соціально-відповідальної підприємницької діяльності. Станом на зараз, КСВ (корпоративна соціальна відповідальність) активно удосконалюється та впроваджується як в масштабах підприємств, так і економіки в цілому.

На 2024 рік у США основними напрямками політики КСВ стали:

- повна відсутність викидів, багато компаній намагаються удосконалити виробництво таким чином, щоб абсолютно позбутись забруднення вуглецем навколишнього середовища;
- набула популярності трьох-елементна ініціатива рівності, різноманітності та інклюзії. Основна мета – справедливе ставлення до людей, незалежно від їх національності, раси, статі чи фізичних особливостей;
- підприємства заохочують працівників до благодійних заходів;
- швидкий розвиток штучного інтелекту став причиною того, що компанії активно підлаштовуються під новітні технології та застосовують їх в тому числі для удосконалення КСВ;
- компанії продовжують турбуватись про психологічний стан працівників, впроваджують заходи для покращення ментального здоров'я;
- підприємства-світові гіганти, допомагають в розвитку локальному малому бізнесу [42].

У ході проведених досліджень IFAC and AICPA & CIMA State у 2024 році було опитано 1400 компаній з різних країн світу, та з'ясовано динаміку публікації звітів, що містять нефінансову інформацію, впродовж 2019–2022 рр. Більшість підприємств виділяли нефінансову звітність окремо від фінансової, інші – включали соціальні показники до фінансової звітності [49].

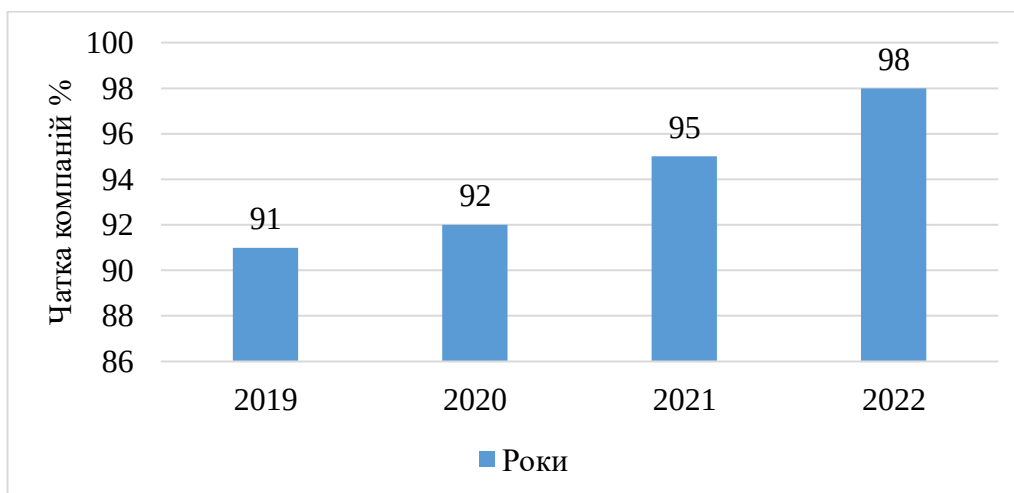

Рис. 2.1 Динаміка публікації звітів у світі

Примітка: розроблено на основі джерела [49].

З рисунку 2.1 видно, що за 4 роки майже всі респонденти, а саме 98%, почали розміщувати інформацію щодо сталого розвитку. Загалом компанії звітували у соціальній та екологічній сферах.

Повномасштабне воєнне вторгнення дестабілізувало економіку України, проте згуртувало громадян та змінило напрямки діяльності українського бізнесу. Пріоритетним курсом соціальних проєктів стала громадянська відповідальність, а саме волонтерство, допомога внутрішньо-переміщеним особам та армії. І хоча міжнародними стандартами досконало не передбачено методології обліку гуманітарної та військової допомоги, тим паче під час бойових дій, компанії об'єднались в спільній меті допомогти суспільству, долаючи такі труднощі.

У 2022 році в Україні в сфері переробки пластику з'явилася нова ніша – виробництво приладів, зброї та протезів із пластмас. Для прикладу, ТОВ «Моршинська торгівельна компанія», в рамках соціально-відповідального ведення бізнесу, здійснювало ініціативу зі збору та переробки використаного

пластику. Далі зі сировини виготовлювали змінні деталі для тренувальних дронів [11].

Інша група компаній, ТОВ «Метінвест холдинг», створювали імітацію зброї і техніки з пластику і пінопласту. Ці вироби в подальшому використовували, щоб відвернути вогонь ворога від справжнього озброєння [33].

Зокрема, холдинг щорічно публікує нефінансову звітність. Проаналізувавши останні звіти компанії, їх можна охарактеризувати як громіздке та деталізоване дослідження результатів соціального менеджменту підприємства. Річний звіт складається зі стратегічного звіту, звіту зі сталого розвитку, звіту з управління, інформаційної та фінансової звітності. У звіті використано як вільний підхід до розкриття інформації, так і міжнародно затверджені показники GRI та SASB. Окрім цього, в процесі створення звіту застосовано рекомендації директиви CSRD та Цілей сталого розвитку ООН [29].

Волинське підприємство, XXXXXXXXXXXXXXXX, також активно долучається до благодійних ініціатив. Бізнес-діяльність даної компанії побудована на ідеї безпечного виробництва. Товари, а саме пластикова тара, виготовляються за державними та міжнародними стандартами. Основним міжнародним стандартом на фірмі є ISO 9001:2015. Підприємство стабільно прагне до покращення умов праці і впровадження технологій по збереженню довкілля.

Решта українських підприємств в період 2022–2025 років впровадили заходи з надання фінансової та психологічної допомоги для працівників, організовували евакуацію персоналу та мирного населення, стали виробляти продукцію на потреби армії, жертвували свої активи в благодійні фонди та продовжують це робити [32].

2.2 Аналіз фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства

XXXXXXXXXXXXXXXXX – компанія, яка повністю заснована іноземними

інвесторами, діє на підставі законодавства України та провадить діяльність на базі міжнародної управлінської системи ISO 9001:2015.

Організаційно-правова форма власності досліджуваного підприємства: товариство з обмеженою відповідальністю, що передбачає наявність статутного капіталу, який розподілений між учасниками на частки.

Засновником XXXXXXXXXXXXXXX є чеська юридична особа «Марго». Керує підприємством Скопюк Віталій Петрович починаючи з 27 квітня 2018 р. Станом на 2025 рік кінцевими бенефіціарними власниками підприємства є Луцкий Борис – частка статутного капіталу – 55%, та Мезл Мілан – 45%, громадяни Чеської Республіки. Активи компанії повністю складаються з іноземного капіталу. Свою діяльність компанія провадить з 1994 року.

XXXXXXXXXXXXXXXXX здійснює свою діяльність з комерційною метою, тобто задля отримання прибутку. На початку своєї діяльності, підприємство реалізовувало пластмасові ящики для спиртових товарів. На даний час компанія виготовляє різні види пластикової тари під потреби споживачів. Як видно із рисунка 2.2 покупцям пропонується 5 видів товарів.

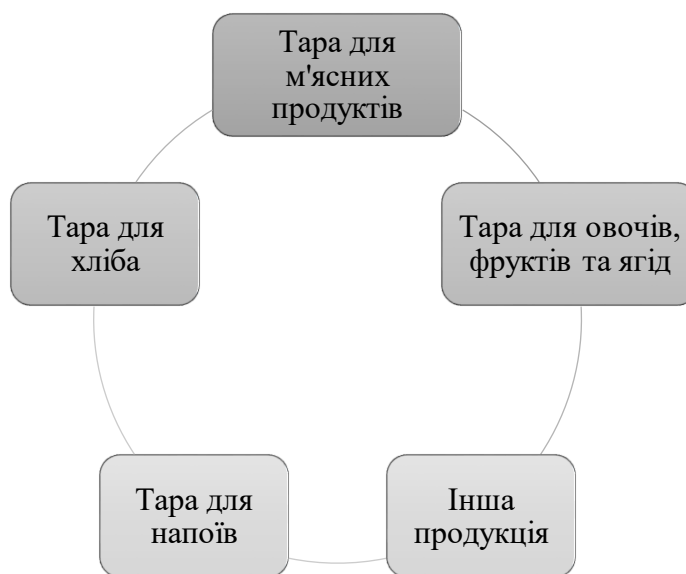

Рис. 2.2 Номенклатура виготовленої продукції

Виробництво продукції характеризується як великосерійне. Технологія виробництва залежить від сировини з якої виготовлюється тара. Близько 60%

ящиків вироблені в процесі вторинної переробки. Обсяги виробництва на XXXXXXXXXXXXXXXX сягають більше як 50 000 од. продукції. Коефіцієнт виробничої завантаженості сягає 80%. Товари реалізуються як на теренах України, так і за кордоном – в Чехії, Польщі та Молдові.

Основними видами економічної діяльності підприємства є:

- виробництво тари з пластмас;
- виробництво інших виробів із пластмас;
- неспеціалізована оптова торгівля;
- збирання безпечних відходів;
- відновлення відсортованих відходів;
- оптова торгівля відходами та брухтом;

Основним видом діяльності XXXXXXXXXXXXXXXX за класифікацією видів економічної діяльності є вид за кодом 22.22 «Виробництво тари з пластмас».

Апарат управління на XXXXXXXXXXXXXXXX – це загальні збори власників. Середня чисельність працівників на досліджуваному підприємстві становить 21 людину. Умовно персонал компанії поділяється на промислово-виробничий (здійснює безпосередню виробничу діяльність та її забезпечення) та адміністративно-управлінський (працівники, що забезпечують організацію діяльності компанії).

На досліджуваному підприємстві діє єдина бухгалтерія, тобто застосовується централізована форма обліку (рис. 2.3). Головний бухгалтер та центральна бухгалтерія здійснюють синтетичний та аналітичний облік. На місцях, де безпосередньо здійснюється виробництво, заповнюються первинні документи.

Незмінно у процесі виробництва застосовуються нові технологічні процеси для покращення якості і безпеки продукції. XXXXXXXXXXXXXXXX націлене на задоволення потреб клієнтів, а саме реалізацію високоякісного товару за низькими цінами.

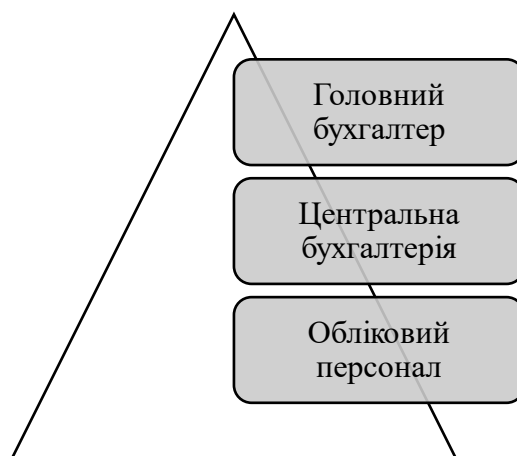

Рис. 2.3 Структура бухгалтерії

Не зважаючи на те, що XXXXXXXXXXXXXXXX стикається з багатьма проблемами і викликами під час війни, компанія розробляє амбітні плани щодо розширення своєї діяльності, здобуття нових ринків збуту та покращення якості товарів.

Отже, до основних завдань для функціональної стратегії компанії належать:

- оптимізація використання сировини та енергії;
- запровадження вдосконалених систем якості;
- розширення міжнародних ринків збуту;
- аналіз становища конкурентів;
- удосконалення безпекових заходів та умов праці;
- запровадження систем екологічного менеджменту;

Окрім того, до даного переліку стратегічних завдань рекомендуємо:

- впровадити сучасні інструменти цифрового маркетингу та висвітлювати досягнення та переваги фірми на різних платформах та соціальних мережах.
- інформувати споживачів про переваги екологічної тари;
- оптимізувати транспортну логістику та зменшити витрати на доставку за рахунок ефективного планування маршрутів;

Наведемо перелік стратегічних цілей підприємства на 2026 рік:

1. Отримати сертифікат Halal (підтверджуючий документ, що виготовлена

продукція відповідає нормам релігії мусульман, тобто в ній відсутні заборонені продукти у складі та дотримані екологічні норми), щоб налагодити співпрацю в Азії.

- 2. Нарощення ринкової частки за допомогою дешевшого виробництва та активного маркетингу.
- 3. Поліпшення якості товарів і розширення товарного асортименту.
- 4. Вихід на нові потенційні світові ринки, які проявляють інтерес до нових товарів.
- 5. Розширення виробничих потужностей.
- 6. Впровадження стандартів екологічного менеджменту ISO 14000.
- 7. Отримати ліцензію на переробку пластику.
- 8. Пошук ефективних стратегій виходу на глобальні ринки.

Для оцінки продуктивності роботи XXXXXXXXXXXXXXXX здійснимо аналіз основних показників господарської діяльності.

Таблиця 2.1

Основні показники господарської діяльності XXXXXXXXXXXXXXXX за 2022–2024 рр.

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Темп приросту, %	
	2022	2023	2024	2023–2022	2024–2023	2023 /2022	2024 /2023
1	2	3	4	5	6	7	8
1.Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	63319,20	70597,80	98238,90	7278,60	27641,10	11,50	39,15
2.Інші операційні доходи, тис. грн	1401,10	2876,50	765,80	1475,40	-2110,70	105,30	-73,38
3.Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	47506,80	48367,00	67922,80	860,20	19555,80	1,81	40,43
4.Чистий прибуток, тис. грн.	7056,60	12123,20	15385,50	5066,60	3262,30	71,80	26,91
5.Основні засоби (первісна вартість), тис.грн	37114,60	40807,20	57975,50	3692,60	17168,30	9,95	42,07

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
6.Знос основних засобів, тис.грн	14345,3	17834,10	21033,44	3488,80	3199,34	24,32	17,94
7.Оборотні активи, тис. грн	41041,30	47967,80	35162,50	6926,50	-12805,3	16,88	-26,7
8.Запаси, тис. грн.	15833,90	13744,10	15075,00	-2089,80	1330,90	-13,20	9,68
9.Зареєстрований капітал, тис. грн.	14570,90	14570,90	14570,90	0,00	0,00	0,00	0,00
10.Середня кількість працівників, люд.	20	20	21	0,00	1,00	0,00	5,00
11.Фондовіддача, грн.	2,781	3,073	2,659	0,29	-0,41	10,51	-13,47
12.Фондомісткість, грн.	0,36	0,325	0,376	-0,03	0,05	-9,51	15,56
13.Коефіцієнт зносу основних засобів	0,387	0,437	0,363	0,05	-0,07	13,07	-16,99
14.Чиста рентабельність продажу, %	11,144	17,172	15,661	6,03	-1,51	54,09	-8,8

Примітка: сформовано автором внаслідок аналізу фінансової звітності
XXXXXXXXXXXXXXXXX за 2022–2024 рр.

Отже, згідно з даними таблиці 2.1 відмічено позитивну динаміку збільшення чистого доходу компанії протягом 2022–2024 років, на 11,5% у 2023 р. та на 39,15% у 2024 р. в порівнянні з минулими роками. Інші операційні доходи спочатку зросли удвічі в 2023 році – на 105,3 %, але зменшились на 73,38% у наступному. Собівартість реалізації зростала протягом 3-х років у зв'язку зі збільшенням обсягів виробництва та продажів, тож у 2024 р. показник збільшився на 40,43% порівняно з минулим роком.

Чистий прибуток стрімко зріс на 71,8% у 2023 році в порівнянні з 2022 роком. Збільшення обсягів реалізації, збільшення цін та залучення методів зниження собівартості – чинники, які посприяли високим прибуткам у цьому періоді. Упродовж 2024 року показник прибутку продовжив зростати – на 26,91%.

У 2022 році вартість запасів знизилась на 13,2% порівняно з 2023 роком(як зазначалось раніше, низька вартість сировини посприяла високим прибуткам у

цьому році), а в 2024 році збільшилась на 9,68 % порівняно з 2023 роком. Статутний капітал протягом аналізованого періоду становив 14570,9 тис.грн.

Штат працівників на XXXXXXXXXXXXXXXX у 2022–2023 роках був незмінним – 20 працюючих, а у 2024 році збільшився на 1 людину.

У 2023 році на кожну гривню основних фондів припадало 3,09 грн виготовленої продукції, а в 2024 році – показник зріс до 3,27 грн. Зменшення показника фондівдачі у 2024 році порівняно з 2023 роком на 13,47% свідчить про оптимізацію структури основних засобів та збільшення реалізації товарів. Зменшення коефіцієнту зносу основних засобів у 2024 році порівняно з 2023 роком є позитивною тенденцією, що вказує на процеси оновлення основних виробничих активів.

Аналогічно позитивним було збільшення показника чистої рентабельності продажу у період 2022–2023 рр. на 54,09%, це свідчило про більш ефективне управління витратами у цей час, проте в 2024 році показник зменшився на 8,8%. Загалом, на підприємстві спостерігається стійка динаміка збільшення чистого прибутку, не дивлячись на погіршення економічних умов у державі.

Проаналізуємо показники ліквідності на базі XXXXXXXXXXXXXXXX (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз показників ліквідності XXXXXXXXXXXXXXXX за 2022–2024 рр.

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Темп приросту, %	
	2022	2023	2024	2023–2022	2024–2023	2023 /2022	2024 /2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн.	11238,30	25336,10	2519,50	14097,80	-22816,60	125,44	-90,06
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	4455,80	2142,80	10302,80	-2313,00	8160,00	-51,91	380,81
Оборотні активи, тис. грн	41041,30	47967,80	35162,50	6926,50	-12805,30	16,88	-26,7
Запаси, тис. грн.	15833,90	13744,10	15075,00	-2089,80	1330,90	-13,20	9,68

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, грн/грн	2,522	11,824	0,245	9,30	-11,58	368,8	-97,93
Коефіцієнт швидкої ліквідності, грн/грн	5,657	15,971	1,950	10,31	-14,02	182,32	-87,79
Коефіцієнт поточної ліквідності, грн/грн	9,211	22,386	3,413	13,17	-18,97	143,04	-84,75

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності XXXXXXXXXXXXXXXX за 2022–2024 рр.

Аналіз показників ліквідності на досліджуваному підприємстві потрібний для оцінки здатності компанії перетворити наявні активи на грошові кошти. Перш за все до уваги береться рівень можливостей компанії покрити короткострокові зобов’язання за один рік. Якщо компанія не здатна розраховуватись з постачальниками, оплачувати борги, для розрахунків використовує довгострокові активи – це вважається недостатньою ліквідністю, що може призвести до банкрутства.

Щоб детальніше проаналізувати, відобразимо результати у вигляді діаграми:

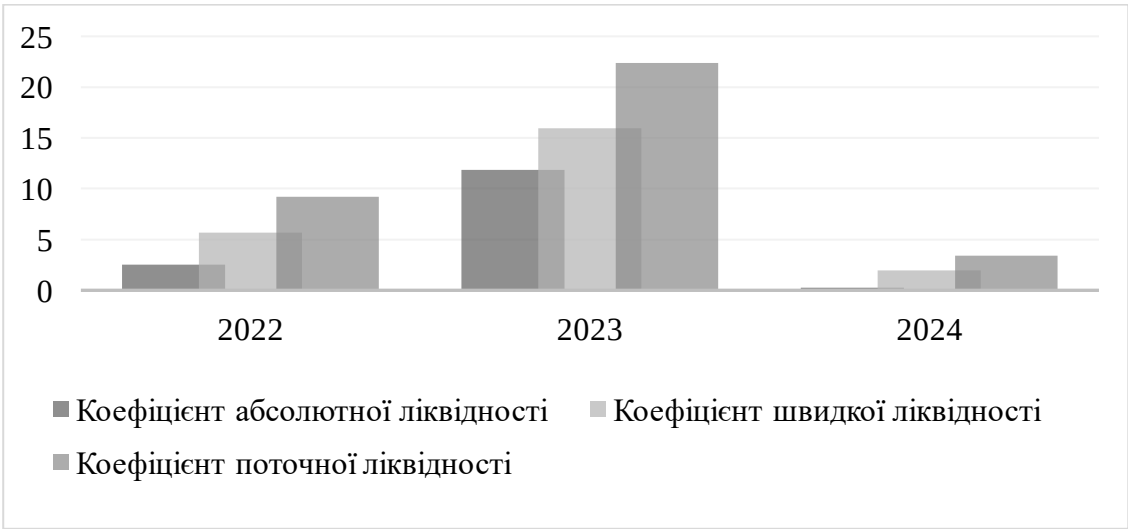

Рис. 2.4 Динаміка ліквідності за 2022–2024 рр. на XXXXXXXXXXXXXXXX

Отже, як видно із рисунку 2.4, впродовж 2022–2023 років спостерігається динаміка зростання всіх коефіцієнтів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023

році зріс на 368,8% порівняно з 2022 роком. Коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився на 182,32% у тому ж році. Аналогічно, коефіцієнт поточної ліквідності зріс на 143,04% в порівнянні з 2022 роком. Всі показники значно перевищують нормативи, це може означати, що в компанії є надлишок грошових коштів, які не інвестували в розвиток, це може свідчити про неефективне управління ресурсами підприємства.

У 2024 році всі показники різко впали. Проте коефіцієнти більші від нормативного значення, тобто платоспроможність компанії збереглась. Коефіцієнт абсолютно ліквідності з показником 0,245 підпадає в межі допустимого значення 0,2–0,35. Швидка ліквідність з показником – 1,95 вдвічі вища норми в 0,8–1. Поточна ліквідність у 2024 році становить 3,413, що на 84,75% менше попереднього року та перевищує допустимий діапазон в 1,5–2.

Прийнято вважати, що високі значення платоспроможності – успішний напрямок діяльності. Проте надто високі показники можуть вказувати на надієве використання коштів і оборотних активів. Тому рекомендуємо компанії переглянути політику управління активами.

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності балансу XXXXXXXXXXXXXXXX

Актив	2022	2023	2024	Пасив	2022	2023	2024
1.Найліквідніші активи А1	11653,4	11238,3	25336,1	1. Найтерміновіші зобов’язання (П1)	4231,6	1829,1	8492,2
2.Активи, що швидко реалізуються А2	13591,6	8566,3	14615,8	2. Короткотермінові пасиви (П2)	223,9	313,7	515,1
3.Активи, що повільно реалізуються А3	15833,9	13744,1	15057,0	3. Довготермінові пасиви (П3)	346,7	474,2	4010,3
4.Активи, що важко реалізуються А4	23777,5	26788,7	66675,6	4. Постійні пасиви (П4)	60016,3	72139,5	87525,0

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності XXXXXXXXXXXXXXXX за 2022–2024 рр.

Виконуючи аналіз балансу компанії, зазвичай здійснюють класифікацію активів та пасивів за категоріями. Прийнято вважати, що баланс – абсолютно ліквідний, якщо показники A1, A2 і A3 – більші від П1, П2 і П3 відповідно, а показник A4 – менший від П4 (табл. 2.3).

До найліквідніших активів відносять грошові кошти, готівку, ті ресурси, які можна швидко мобілізувати, для здійснення оплат. Активами, що швидко реалізуються(або ще вживають термін «середньо реалізуються») вважають дебіторську заборгованість, тобто її можна відносно за короткий проміжок часу перетворити на грошові кошти. Повільно реалізуються оборотні активи, а важко – необоротні. Тобто в останню чергу для розрахунків компанія може почати розраховуватись основними засобами чи іншими необоротними активами, або продавати їх для отримання грошових коштів.

Таким же чином класифікуються пасиви, від найтерміновіших зобов'язань – наприклад, заборгованість перед постачальниками, до постійних пасивів – це власний капітал компанії.

Як видно із таблиці 2.3, впродовж трьох років на товаристві виконуються умови абсолютної ліквідності. Розглянемо детальніше 2024 рік. Показник найліквідніших активів A1 – 25 336,10 тис.грн. більший від найтерміновіших зобов'язань П1 – 8 492,20 тис.грн. Аналогічно з показником A2 зі значенням –14 615,80 тис.грн більше від П2 – 515,10 тис.грн. Показник A3 – 15 057,02 тис.грн більший від П3 на 11 046,70 тис.грн. У свою чергу постійні пасиви П4 у 2024 році – 87 525,00 тис.грн – більші за важко реалізовувані активи A4 – 66 675,6 тис.грн.

Аналіз оборотності пасивного капіталу підприємства здійснюється з метою дослідження ефективності компанії у використанні капіталу для отримання прибутку. Проаналізуємо ділову активність на досліджуваному підприємстві.

Отже із таблиці 2.4 видно, що коефіцієнт оборотності власного капіталу протягом 2023–2024 років має тенденцію до збільшення, що є нормальним явищем на підприємстві, показує покращення ефективності використання ресурсів. Аналогічна ситуація з іншими коефіцієнтами обертання інвестованого

та робочого капіталу, у 2024 році вони збільшилися на 0,14 та 0,52 відповідно. Те, що тривалість обертання всіх періодів скоротилися в цьому році, є позитивним сигналом, який вказує на збільшення швидкості та інтенсивності використання капіталу й підвищення результативності його використання.

Таблиця 2.4

Аналіз ділової активності XXXXXXXXXXXXXXXX

Показник	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення 2023 до 2022	Абсолютне відхилення 2024 до 2023
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	45098,40	63319,20	70597,80	98238,90	7278,60	27641,10
Оборотні активи	30325,50	41041,40	47967,80	35162,50	6926,40	-12805,30
Власний капітал	52959,70	60016,30	72139,50	87525,00	12123,20	15385,50
Довгострокові зобов'язання	151,00	346,70	474,20	4010,30	127,50	3536,10
Поточні зобов'язання	2482,30	4455,90	2142,80	10302,80	-2313,10	8160,00
Середній власний капітал	X	56488,00	66077,90	79832,25	9589,90	13754,35
Середній інвестиційний капітал	X	56736,85	66488,35	82074,50	9751,50	15586,15
Середній робочий капітал	X	36670,25	43348,05	45645,15	6677,80	2297,10
Коефіцієнт оборненості власного капіталу (Ковк)	X	1,12	1,07	1,23	-0,05	0,16
Період окупності власного капіталу (Товк), днів	X	321,16	336,95	292,55	15,79	-44,40
Коефіцієнт оборненості інвестованого капіталу (Коік)	X	1,12	1,06	1,20	-0,05	0,14
Період окупності інвестованого капіталу (Тоік), днів	X	322,58	339,04	300,76	16,47	-38,28
Коефіцієнт обертання робочого капіталу (Корк)	X	1,73	1,63	2,15	-0,10	0,52

Закінчення таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7
Період обертання робочого капіталу (Торк), днів	X	208,49	221,05	167,27	12,56	-53,78

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності
XXXXXXXXXXXXXXXX за 2022–2024 рр

2.3 Аналіз стану соціального звітування

Відносно нещодавно Україна поставила собі за ціль впровадити стандарти зі сталого розвитку. Пов'язано це з тим, що держава обрала політику руху в Європейський Союз. Для цього необхідно наблизити наше законодавство до норм європейських країн. Однією з таких умов є запровадження обов'язкового соціального звітування бізнесом. Стандарти сталого розвитку – це документи, які встановлюють норми та рекомендації щодо соціального звітування. Виникли вони як запит інвесторів, фінансових установ, регуляторів та широкої громадськості до бізнесу – бути більше відкритими. З іншої сторони, як потреба самих підприємств – передбачати підприємницькі ризики від нефінансових факторів.

Українському бізнесу варто готуватись, що потреба в соціальних звітах швидко зростає, і ті підприємства, що навчаться працювати з ними раніше і більш якісно, здобудуть краще місце на ринку. На даний час, важко оцінити в кількісному вираженні тенденції нефінансового звітування в Україні, адже впродовж повномасштабної фази війни деякі компанії призупинили публікування нефінансових звітів задля безпеки. Проте в попередні роки організації зі сталого розвитку активно займалися аналізом соціальної відповідальності бізнесу.

Згідно даних, наведених компанією Baker Tilly, серед 25-ти найбільших платників податків було розглянуто динаміку складання звітності за стандартами GRI. Відповідно до рисунку 2.5, впродовж 5-ти років спостерігалась позитивна

тенденція щодо збільшення використання стандартів. У 2020 році близько 50% досліджуваних компаній готували звіти [30].

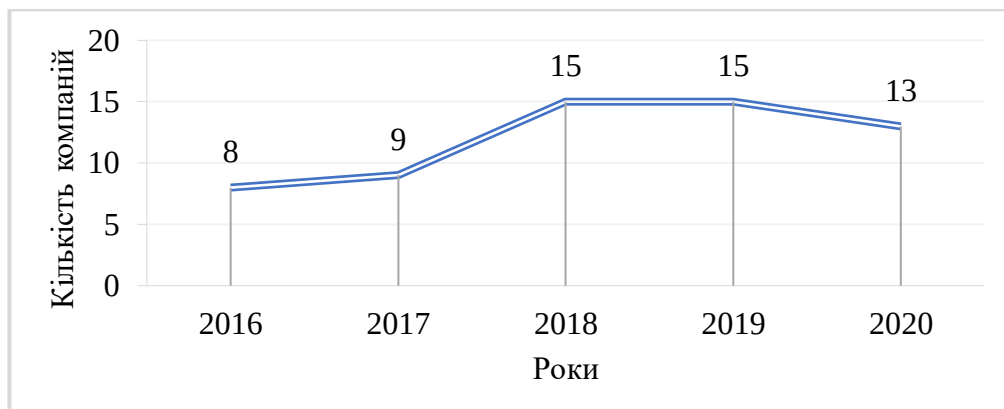

Рис. 2.5 Тенденція нефінансового звітування в Україні за стандартом GRI
Примітка: розроблено на основі джерела [30].

У 2020 році професійна асоціація корпоративного управління і Центр «Розвиток КСВ» розраховували Індекс ESG прозорості компаній для аналізу українського бізнесу за управлінськими, соціальними та екологічними критеріями. Інформаційною базою слугували розміщені на офіційних сайтах дані про соціальну діяльність та нефінансові звіти [16].

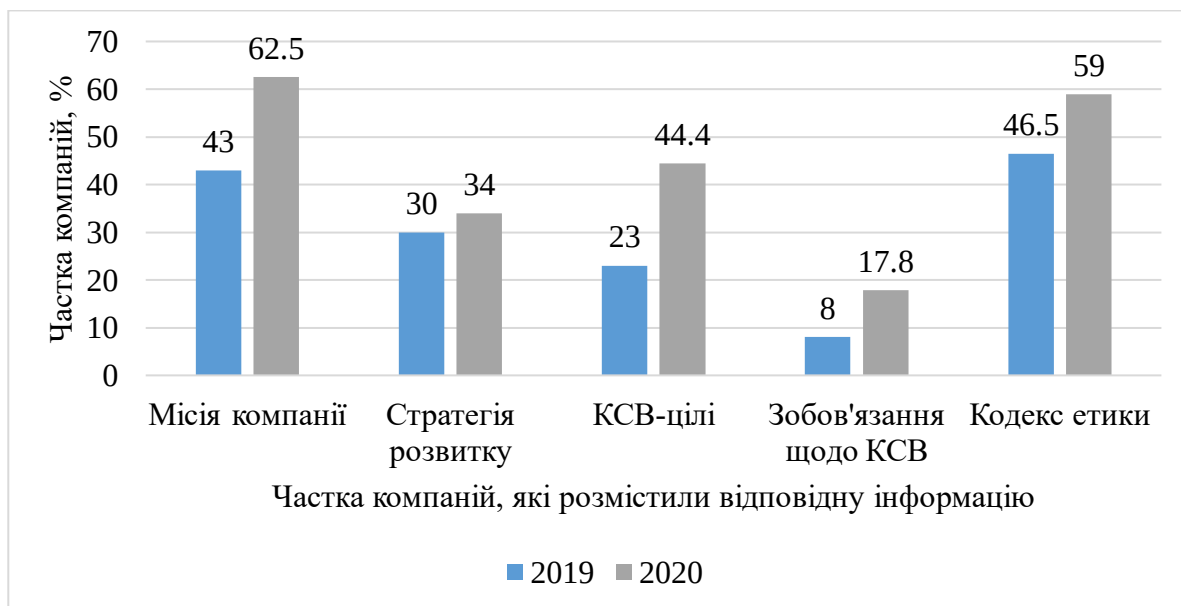

Рис. 2.6. Рівень розкриття інформації за її критеріями.

Примітка: розроблено на основі джерела [16].

За результатами дослідження, у 2019 році серед компаній найбільша частка

опитаних розмістили на сайтах компанії кодекс етики (46,5%) та інформацію про місію компанії (43%), третина – стратегію розвитку (30%). У порівнянні з 2020 роком, то рівень розкриття інформації збільшився від 4% до 20%, а за критерієм «зобов'язання» – вдвічі (рис. 2.6).

Попри багаторічне впровадження обов'язкового звітування у 2025 році Європейський Союз почав робити кроки у напрямку спрощення вимог до звітності. Так планується зменшити коло організацій, які повинні дотримуватись Директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку, а для тих, хто підпаде під вимоги – полегшити процес звітування [45].

Міжнародна мережа компаній PwC провела масштабне опитування серед пів тисячі компаній, які планують застосовувати або вже керуються Директивою ЄС та міжнародними стандартами сталого розвитку. Результати опитування дають змогу комплексно оцінити обставини в яких перебуває європейський бізнес. Наприклад, після того як ЄС дозволило відтермінувати обов'язкове звітування за його Директивою, близько 40% опитаних, вирішило скористатись даним дозволом і відкласти подання звітів. Проте стільки ж респондентів продовжать звітувати за передбаченим ЄС або іншими стандартами. Компанії аргументують таку відповідь тим, що їхні фінансові партнери та клієнти вимагають достовірних даних про політику управління ризиками та перспективами соціально-відповідальної діяльності компанії. До того ж в процесі звітування підприємства накопичують та аналізують велику кількість інформації, яку потім використовують в процесі прийняття управлінських рішень. Тож окрім виконання зобов'язань перед зацікавленими особами бізнес може отримати користь для власних управлінських потреб, наприклад – розробки маркетингової і виробничої стратегій [45].

Опитувані також відмітили, що впродовж року зріс тиск зі сторони стейкхолдерів щодо нефінансового звітування, в зв'язку з цим у більшості зросли витрати. Найбільшим недоліком у процесі звітування було відмічено ручне складання таблиць даних. Це довготривалий процес, де через людський фактор можуть виникнути погрішності і неправдиві дані. Тому, все більше зростають

тенденції застосування технологій штучного інтелекту. З їх допомогою простіше обробляти великі обсяги інформації [45].

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Виявлення проблематики обліку соціально-відповідальної діяльності підприємств

Більшість українських підприємств зіштовхнулися з питанням оподаткування благодійної діяльності. Проблема в наступному – як вірно відобразити такі операції в бухгалтерському обліку. Так як зараз бізнес активно займається волонтерством і благодійністю, то принципово, щоб така діяльність здійснювалась в межах законодавства, прозоро відображалась компаніями в фінансовій звітності.

При здійсненні благодійної діяльності потрібно керуватись Законом України про Благодійну діяльність та благодійні організації [24]. Даний нормативно-правовий акт визначає, що в ході благодійних відносин відбувається взаємодія між двома сторонами: благодійником (донором) та бенефіціаром – тим, хто отримує допомогу. Благодійництвом мають право займатись будь-які юридичні та фізичні особи підприємці, але надавати допомогу можна лише для фізичних осіб, організацій, що внесені до спеціального реєстру неприбуткових та територіальних громад. У разі, якщо допомогу потрібно надати юридичній особі, які не є неприбутковою, то необхідно зробити це через посередника – благодійну організацію [34].

Також розглянемо алгоритм дій у разі виплати благодійних коштів бенефіціару (рис.3.1)

Рис. 3.1 Етапи здійснення благодійної допомоги

Примітка: створено на основі джерела [34]

У разі, якщо благодійна допомога надається внутрішньому працівнику, то першим кроком працівник повинен подати заяву роботодавцю, він її погоджує та видає наказ про виплату допомоги. Далі нарахування виплати відображають у відомості виплати заробітної плати. В іншому випадку, якщо фінансова підтримка надається юридичній особі, теж потрібно документально оформити клопотання\пропозицію, перевірити чи бенефіціар – неприбуткова організація, а тоді згідно наказу та договору виплатити допомогу [34].

Дотримання концепції сталого розвитку потребує значних витрат ресурсів. Важливо здійснювати контроль над соціальними витратами, щоб в подальшому мати змогу їх проаналізувати та показати у нефінансовій звітності [8]. У процесі обліку витрат виникає питання – на яких бухгалтерських рахунках вірно відображати соціальні витрати. Розглянемо деякі із них :

1. На 23 рахунку «Виробництво» відображають витрати пов'язані із вартістю сировини, яка формує собівартість конкретного виду продукції, а також витрати на покращення якості виробів.

2. На 91 рахунку «Загальновиробничі витрати» акумулюють соціальні витрати на декілька різновидів виробів.

3. На 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут» показують витрати на оплату праці, різні мотиваційні доплати та фінансову допомогу працівникам.

4. 94 рахунок «Інші витрати операційної діяльності» призначений для відображення витрат на об'єкти соціально-культурного призначення, які знаходяться на балансі компанії.

5. 15 рахунок «Капітальні інвестиції» буде відображати первісну вартість основних фондів, закуплених для покращення процесів виробництва, а також витрати на покращення і модернізацію таких об'єктів.

6. На 39 рахунку «Витрати майбутніх періодів» можна показувати вартість підписок на річні видання наукових та методичних електронних журналів, якими в подальшому зможуть користуватись працівники з навчальною метою [8].

У результаті дослідження особливостей соціального звітування, хочемо виділити основні проблеми з якими можуть стикнутись компанії під час розробки та публікування звітності:

1. Недостовірність даних в звітності може негативно вплинути на статус компанії. Так як в процесі створення звіту обробляється велика кількість даних, висока ймовірність помилок та похибок.

2. Можлива критика від користувачів інформацією. Компанія може стикнутися з осудом, якщо буде розкрито факт недостовірності інформації. Якщо компанія розкриває лише потрібні їй дані, приховує певні факти, прикрашає реальні події, якість звіту низька, відсутній аналіз та порівняння з минулим досвідом – це викликає недовіру. Негативний відгук можна отримати ще в тому випадку, якщо звіт орієнтувався на одну групу осіб, не надаючи інформації для інших користувачів.

3. Створення звіту потребує залучення додаткових ресурсів: кваліфікованих працівників, налагодження робочого процесу.

4. Опубліковану звітність не можна буде приховати, всі дані будуть доступні громадськості.

5. Відсутність нормативно встановленої форми звіту. Дану проблему

можна розглядати з кількох сторін. По-перше, така гнучкість щодо наповнення звіту полегшує приховування «незручних» тем. По-друге, потрібно самостійно розробити методи дослідження процесів соціально-відповідального менеджменту на підприємстві, виокремити показники та критерії, на які можна буде орієнтуватись.

6. Недостатня кількість експертів у соціальному звітуванні. В Україні відносно недавно почався розвиток даної сфери. Навчальні заклади тільки починають впроваджувати програми для вивчення особливостей нефінансової звітності, а спеціалістів, які самостійно навчались, недостатньо. Окрім цього, висококваліфіковані спеціалісти повинні мати широкий практичний досвід, щоб розуміти особливості сталого розвитку та аналізувати і бачити логічні зв'язки у процесах компанії.

7. Розпорошеність інформації у різних джерелах для формування звіту. Якщо брати розробку ООН, то сталий розвиток охоплює 17 цілей. Це багато різних сфер та підрозділів з яких потрібно зібрати інформацію. Наприклад, у великих компаніях зазвичай є такі відділи, що стосуються сталого розвитку : відділ кадрів, охорони праці, виробничий підрозділ, підрозділ переробки відходів, контролю викидів та енергоспоживання, фінансово-економічний відділ. Також процеси збору даних ускладнюються браком діджитал-інструментів та автоматизованих програм.

8. Відсутність єдиної думки щодо структури звіту менеджменту різних структурних підрозділів.

9. Потреба у розмежуванні витрат соціальної та екологічної сфери та впроваджені окремих субрахунків для їх відображення.

10. Необхідність балансувати інтереси стейкхолдерів, тобто знаходити інформацію, що зацікавить всіх користувачів.

11. Публікування звіту витратний процес, адже потребує затрат на: створення сайту, де розміститься звіт, рекламну кампанію, поширення в ЗМІ, друк брошур, проведення конференцій.

12. Соціальна-відповідальність потребує постійного спостереження та

контролю. Дані процеси забезпечать виконання таких завдань, як перевірка дотримання принципів сталого розвитку, виявлення ризиків та загроз, підвищення ефективності та конкурентоздатності.

Отже, перед початком впровадження соціально-відповідального менеджменту необхідно оцінити труднощі з якими можливо зустрітися в процесі. Наступний крок – запобігти їх виникненню та розробити план дій по вирішенню ймовірних перешкод.

3.2 Методичні рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення соціально-відповідального менеджменту.

Згідно до визначення Гречко А., Очеретяної О., нефінансова звітність – це різновид інтегрованої звітності підприємства, головною метою якої є забезпечення інформаційних потреб усіх груп зацікавлених сторін шляхом розкриття суттєвих тем, що стосуються економічної, екологічної та соціальної складової сталого розвитку, за допомогою кількісних та якісних показників [6].

У результаті аналізу існуючих нефінансових звітів міжнародних компаній та методичних рекомендацій вчених-практиків сформовано послідовність дій у процесі формування та оприлюднення нефінансового звіту (табл.3.1):

Таблиця 3.1

Рекомендований план

1. Підготовка		2. Розробка		3. Публікація	
1.	Визначення мети звіту та зацікавлених користувачів	1.	Відбір документів в яких містяться потрібні дані	1.	Створення сайту, публікування на ньому
2.	Формування проектної групи	2.	Збір, систематизація та обробка інформації	2.	Поширення інформації про корпоративну соціальну відповідальність в соціальних мережах

Продовження таблиці 3.1

1. Підготовка		2. Розробка		3. Публікація	
3.	Вибір форми за яким буде готуватись звіт: • довільна – власна розробка; • комплексна – поєднання фінансових та нефінансових показників; • стандартизована – необхідно обрати міжнародний стандарт.	3.	Складання звіту. Звіт повинен містити достовірну інформації, її треба подати в простій для сприйняття формі, структуровану за розділами	3.	Друк паперових версій
	Розробка плану по наповненню звіту		Залучення графічних дизайнерів для розробки візуального вигляду звіту	4.	Ознайомлення зі звітом працівників та інших користувачів, можливо у форматі відео
	Найчастіше вживані елементи в звіті: - вступне слово голови компанії; - головні здобудки за попередній період; - загальна інформація; - розділи в яких розкриваються цілі соціальної відповідальності підприємства, досягнуті результати; - стратегічний план.	4.	Доповнення діаграмами, рисунками. Створення дашборду	5.	Проведення зустрічей зі стейкхолдерами, представлення звіту
5.	Вибір основних показників	5.	Порівняння з іншими компаніями, дослідження їх досвіду	6.	Дослідження відгуків
		7.	Ознайомлення керівників з готовою роботою	7.	Аналіз отриманих доходів внаслідок проведеної кампанії

Примітка: систематизовано автором на основі [18;41;47]

Отож, підготовчий етап має ключове значення, адже він встановлює головні орієнтири подальшого процесу звітування. Цими орієнтирами є мета формування звіту, визначення цільової аудиторії, характер діяльності підприємства у сфері сталого розвитку та за якими стандартами відбувається соціальне звітування.

На етапі розробки важливим моментом є відбір документів з яких буде збиратись інформації для нефінансового звіту. Для відображення кадрової політики, що включає в себе охорону праці, медичне забезпечення, системи грошових нагород, навчання працівників, можна використати:

- 1) звіт з управління;
- 2) наказ керівника;
- 3) звіт №1-ПВ з праці;

4) звіт про умови праці, пільги, компенсації [35].

Рекомендуємо ознайомитись з особливостями оподаткування благодійної допомоги. Грошова благодійна допомога не є операцією з постачання, тому ПДВ не обкладається. Але при виплаті допомоги працівнику потрібно утримати ПДФО за зменшеною ставкою [34].

«Військовий збір буде утримуватися в повному обсязі. Процесом сплати цих податків займатиметься підприємство, адже виступатиме в ролі податкового агента. ЄСВ не буде справлятися з нецільової благодійної допомоги, адже вона не належить до переліку виплат, які цьому підлягають» [34].

«Окрім первинних документів, волонтерські операції впливають на показники звітності. Окрім основних річних фінансових звітів, інформація фігуруватиме в податковому розрахунку сум доходів фізичних осіб. Пожертвувані кошти - це дохід фізичної особи, тож у додатку до податкового розрахунку – 4 ДФ буде відображатись нарахована сума доходу, до того ж оподатковувана та ні - в окремих рядках з різними кодами доходу» [34].

XXXXXXXXXXXXXX провадить соціально-відповідальну діяльність але не створює нефінансової звітності. Тому ми розробили рекомендовану структуру нефінансового звіту для досліджуваної компанії (табл. 3.2). За основу ми взяли досвід створення нефінансових звітів двох компаній : українсько-польського підприємства, яке розташоване на Волині – СП ТОВ «Модерн-Експо» та системи компаній – іноземного підприємства «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед» та ТОВ «Кока-Кола Україна Лімітед» [15;46].

Таблиця 3.2

Структура нефінансового звіту

Основні складові частини		Розділи	Підпункти	Наповнення
№	1	2	3	4
1	Вступ	Звернення керівників	Цілі та мета	Ознайомлення читачів з метою діяльності підприємства та цілями за допомогою яких досягається мета.

Продовження таблиці 3.2

№	1	2	3	4
			Результати діяльності	Короткий огляд керівництва щодо основних результатів діяльності компанії впродовж року.
2	Основна частина	Стратегія	-	Перераховуються та описуються цілі сталого розвитку на базі яких компанія реалізовує свою діяльність.
		Продукція	Якість і безпека	Опис процесу виробництва; перелік стандартів за якими виготовляється продукція; наявність сертифікатів якості. Аналіз рівня собівартості товарів.
			Постачання	Особливості логістики та критерії вибору постачальників сировини. Порівняння частки місцевих та закордонних постачальників.
		Сталий розвиток	Суспільство	Перелік заходів підтримки місцевих громад та обсяги витрат активів на них.
			Екологія	Вид і кількість відходів; способи утилізації відходів; характерні особливості вторинної переробки пластику; обсяги витрат на охорону навколишнього середовища.
			Управління	Охорона та безпека праці; аналіз рівня заробітних плат на підприємстві; кількість персоналу та заходи з їх мотивації і навчання.
		Війна	Волонтерство	Опис благодійних заходів та кількісні показники витрат на гуманітарну допомогу.
			Фінансова допомога	Порівняння кількості витрат на фінансову допомогу за останні три роки; аналіз обсягів сплати податків.
		Майбутнє	-	Огляд завдань та проектів, які планується виконати у наступному році.
3	Висновки	-	-	Роз'яснення на основі яких стандартів чи з допомогою яких організацій було створено звіт.
4	Додатки	-	-	Графічна інформація, не включена до основної частини.

Примітка: розроблено автором на основі [15;46]

Так як, XXXXXXXXXXXXXXXX не підпадає під критерії підприємств, які зобов'язані створювати звіт про управління, то пропонуємо розпочати свій шлях соціального звітування зі звіту власної довільної форми, що буде спрямований на забезпечення інтересів громадськості та інвесторів.

Нефінансовий звіт від СП ТОВ «Модерн-Експо» за 2022 рік починається із заголовку «Сталий розвиток». Звіт повністю написаний англійською мовою у зв'язку з тим, що він орієнтувався на закордонних споживачів та інвесторів. На нашу думку – це недолік, адже підприємство, яке працює на території України, повинне забезпечувати громадян інформацією, яка представлена державною мовою. Тому радимо публікувати два варіанту звіту, з перекладом і без. Звіт оформлений у вигляді презентації із відео-вставками. Колірна гамма та дизайн приємні і легко сприймаються читачу. Вся інформація подається коротко – тезами. Числові дані подані в описовій формі без застосування деталізованого аналізу. Інформація не представлена у вигляді таблиць, оскільки дані наведено лише для загального ознайомлення. Щоб забезпечити порівнянність та прозорість даних рекомендуємо проводити оцінку динаміки соціально-екологічних показників і подавати результати у вигляді таблиць та графіків [46].

Звіт зі сталого розвитку компаній «Кока-Кола» в Україні за 2020 рік було визнано найкращим в Україні [13]. На його основі виділимо декілька порад, які можуть стати корисними у досвіді створення нефінансового звіту :

- у випадку наявності у звіті даних про витрати на сталий розвиток, рекомендуємо порівняти їх з показниками за попередні роки, щоб продемонструвати динаміку змін;

- коли у звіті наводяться приклади реалізованих соціально-екологічних проектів, їх доцільно доповнити фотографічними матеріалами даних заходів;

- у процесі формування звіту варто провести опитування стейкхолдерів з метою визначення пріоритетних напрямків розкриття інформації, а в наступних звітних періодах – оцінити рівень задоволеності користувачів [15].

3.3 SWOT-аналіз на прикладі досліджуваного підприємства

Для визначення стратегії розвитку необхідно оцінити вплив зовнішнього та внутрішнього середовища компанії на її діяльність. Найпопулярнішими методами аналізу в стратегічному плануванні є PEST-аналіз та SWOT-аналіз.

PEST-аналіз спрямований на аналіз впливу чотирьох зовнішніх факторів на підприємництво. Це політичні, економічні, соціальні і технологічні аспекти [44]. Даний вид аналізу допомагає передбачити майбутні тенденції, які можуть вплинути на підприємство в довгостроковій перспективі.

Проведемо аналіз впливу зовнішнього середовища на досліджуване підприємство (табл. 3.3). Для оцінки сили впливу зовнішніх факторів ми застосували 3-бальну систему. Чим сильніше чинник впливає на досліджуване підприємство – тим вищий бал.

Таблиця 3.3

PEST-аналіз XXXXXXXXXXXXXXXX

№	Чинник	Прояв	Наявність впливу	Сила впливу (1 – низький, 2 – середній, 3 – сильний)
1.	Політичний	Війна	+	3
		Законодавчі зміни	+	3
		Державна підтримка інноваційних підприємств	+	2
		Регулювання міжнародної торгівлі	+	3
2.	Економічний	Рівень інфляції	+	3
		Платоспроможність споживачів	+	3
		Нестабільний валютний курс	+	3
		Здорожчання сировини та енергетичних ресурсів	+	3
		Імпорт пластику	+	1
		Облікова ставка НБУ	+	2
3.	Соціальний	Еміграція населення закордон	+	2
		Вийзд професіоналів з країни	+	2
		Зниження мотивації працювати	+	3
		Соціальна політика компанії	+	3
		Морально-психологічна атмосфера робочого колективу	+	3
		Здатність розвитку професійного потенціалу	+	1

Закінчення таблиці 3.3

№	Чинник	Прояв	Наявність впливу	Сила впливу (1 – низький, 2 – середній, 3 – сильний)
4.	Технологічний	Рівень залежності від сировини	+	3
		Зношеність основних засобів	+	3
		Впровадження інноваційних технологій	+	3

Примітка: сформовано автором.

Отже, сильний політичний вплив на діяльність товариства здійснюють такі фактори, як:

- воєнна агресія, що безпосередньо впливає і на економіку країни, і на безпеку в цілому;

- зміни законів України можуть позитивно або негативно вплинути на діяльність компанії(екологічне, податкове, митне законодавство і т.д.). Враховуючи, що XXXXXXXXXXXXXXXX є підприємством з іноземним капіталом та частина продукції активно реалізується закордон, то суттєвий вплив також має політика країн-партнерів;

- зміна правил міжнародної торгівлі має великий вплив на компанію, адже значна кількість товарів експортується;

- підтримка розвитку нових технологій від держави немає великого впливу на бізнес-діяльність, адже з функцією фінансування можуть впоратись як саме підприємство, так і його інвестори;

Серед економічних чинників найбільш вагомі:

- ріст інфляції негативно відображається на здатності купувати, виробляти та продавати товари, призводить до погіршення умов для бізнесу;

- низька купівельна спроможність однозначно негативний фактор, адже неможливо отримати високі доходи за відсутності попиту на продукцію;

- ставка НБУ впливає на можливості кредитування;

- імпорт пластикової тари українськими покупцями відбувається в обсягах, які незначно впливають на діяльність компанії.

Соціальні фактори здатні впливати на бізнес ззовні у вигляді відтоку кваліфікованих кадрів чи зменшення кількості населення в країні. Найбільший вплив має внутрішній мікроклімат колективу, адже за відсутності злагодженості та мотивації – знизиться рівень продуктивності та почнуть звільнятись працюючі.

Технологічні чинники в цілому відіграють вагому роль. Стан основних фондів, забезпеченість виробничими складовими створюють основу виробництва продукції.

SWOT-аналіз покликаний на дослідження чотирьох категорій чинників. Сильні та слабкі сторони відображають стан внутрішнього середовища компанії. Можливості та загрози – це зовнішні аспекти, на які підприємство не здатне вплинути. Проаналізуємо компанію (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Приклад проведення SWOT-аналізу на матеріалах XXXXXXXXXXXXXXXX

Можливості (О)	Загрози (Т)
– зростаючий попит на товари вторинної переробки	– зростання конкуренції
– розширення виробничої бази	– економічна нестабільність
– залучення нових постачальників сировини	– зменшення купівельної спроможності
– зниження собівартості продукції	– зростання цін на сировину
– вихід на суміжні ринки	– зниження рівня цін на товари
Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
– висока технічна база	– недостатня маркетингова політика
– кваліфікований персонал	– високі витрати на управління та збут
– значний обсяг постійних клієнтів	– залежність виробничих процесів від постачальних компаній
– чітко визначено довгострокові плани	
– потенціал до збільшення переліку товарів і послуг	

Примітка: сформовано автором.

Виходячи з вищезазначеного аналізу, основними недопрацюваннями

діяльності XXXXXXXXXXXXXXXX є недостатньо розвинута рекламна активність та залежність від постачання сировини . Подальший розвиток товариства повинен враховувати слабкі ланки діяльності. Проте є і позитивні чинники, товариство не поступається в кваліфікації персоналу, на виробництві застосовується новітнє обладнання, за роки роботи сформувалась чимале коло покупців, компанія сліdkує за попитом та оновлює асортимент продукції.

У подальшому товариство може зіткнутись з економічними проблемами на рівні держави, що впливатимуть на рівень торгівлі. XXXXXXXXXXXXXXXX варто скористатись можливістю розширення ринків збуту, здійснити пошук інших постачальників, дослідити варіанти зниження собівартості продукції.

ВИСНОВКИ

1) У роботі було розглянуто підходи до тлумачення поняття «обліково-аналітичного забезпечення». У процесі цього виокремлено системний підхід, як найвідповідніших для трактування поняття та на його базі розроблено власне визначення. Визначено, що соціальна відповідальність – це коли компанія намагається задовільнити потреби та цінності суспільства. Також було досліджено, що етап виникнення «соціальної відповідальності бізнесу» бере початок у 1960-х роках, а зараз ми перебуваємо в етапі її сталого розвитку. У цілому Україна починає активніше впроваджувати нефінансову звітність, проте закордоном ця практика більш поширена та врегульована законодавчо.

2) Починаючи з 2022 року українські компанії в сфері хімічної промисловості почали активно виробляти товари необхідні для української армії та здійснювати благодійну допомогу мирному населенню. Зокрема XXXXXXXXXXXXXXXX також долучалось до волонтерських ініціатив. Проаналізовано фінансово-економічний стан даного підприємства. Компанія веде соціально-відповідальну діяльність на базі стандарту ISO 9001:2015 та планує вдосконалюватись за стандартом ISO 14000. У процесі аналізу показників ліквідності XXXXXXXXXXXXXXXX встановлено, що компанія абсолютно платоспроможна, проте рекомендується переглянути методи управління грошовими коштами та оборотними активами, адже показники ліквідності перевищують нормативні значення.

3) Виявлено, що основні проблеми виникають під-час створення та публікації нефінансової звітності. Розроблено покроковий план щодо створення та оприлюднення нефінансового звіту. Запропоновано рекомендовану структуру нефінансового звіту. Проведено аналіз впливу внутрішнього та зовнішнього середовища на XXXXXXXXXXXXXXXX. Досліджено сильні та слабкі сторони

компанії та надано пропозиції щодо майбутньої стратегії для покращення конкурентоздатності і підвищення ефективності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будько О. В. Облік соціально відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 20. С. 33–38.
2. Вольська В.В. Методичні підходи до обліково-аналітичного забезпечення та аудиту управлінської діяльності аграрних підприємств. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 3 (24). С. 83–88
3. Гангал Л.С. Обліково-аналітичне забезпечення управління конкурентоспроможністю агропромислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 ; ОНЕУ. Одеса, 2016. 297 с.
4. Глобальний договір ООН в Україні. globalcompact.org.ua. URL: <https://globalcompact.org.ua/gd-oon-v-ukraini/> (дата звернення: 20.11.2025).
5. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу: монографія. Чернігів: Вид. Лозовий В.М., 2014. 384 с.
6. Гречко А., Очеретяна О. Обґрунтування необхідності висвітлення впливу війни в Україні на діяльність підприємств в нефінансовій звітності та способи розкриття даної інформації. Економіка та суспільство. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-41> (дата звернення: 20.11.2025).
7. Дмитрук І., Кулинич М.Б. Характерні особливості соціального звітування. Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування. 2024. № 7. С. 67-68.
8. Дмитрук І., Фатенок-Ткачук А.О. Витрати як складова корпоративної соціальної відповідальності. Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування. 2025. № 9. С. 58-59.
9. Дмитрук І., Фатенок-Ткачук А.О. Теоретичні аспекти облікового

забезпечення діяльності соціально-відповідального підприємства. Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування. 2023. № 6. С. 96-98.

10. Довжик О.О. Облік соціальної відповідальності: особливості вимірювання та звітування. Успіхи і досягнення у науці. 2024. №4(4). С.701-709.

11. Екологія та обороноздатність: «Моршинська» запускає виробництво деталей для навчальних дронів ЗСУ з переробленого пластику. ukrinform.ua. URL: <https://surl.li/laqulo> (дата звернення: 20.11.2025).

12. Замула І.В., Іщенко А.О. Нефінансова звітність аграрних підприємств України. Економіка, управління та адміністрування: електронне фахове видання. 2021. №2(96). С.54-60 URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/236857> (дата звернення : 20.11.2025).

13. Звіт зі сталого розвитку COCA-COLA визнано найкращим! ua.coca-colahellenic.com. URL: <https://surl.li/kjhtnx> (дата звернення: 20.11.2025).

14. Звіти. Dtek.com. URL: <https://dtek.com/investors-and-partners/reporting-center/> (дата звернення: 20.11.2025).

15. Звітність. ua.coca-colahellenic.com. URL: <https://surl.li/tbyggz> (дата звернення: 20.11.2025).

16. Індекс ESG прозорості компаній України 2020. 2021. Професійна асоціація корпоративного управління. 38 с. URL: <http://surl.li/hilmt> (дата звернення: 20.11.2025).

17. Карпюк З., Крупський О., Стасюк Ю. Перспективи розвитку соціальної відповідальності на основі досвіду світових фармацевтичних компаній. Вчені записки Університету «КРОК». 2023. №1(69). С. 136-151. URL : <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-69-9-136-151> (дата звернення: 20.11.2025).

18. Кірсанова В.В., Шацков В.В. Формування нефінансової звітності як інструменту управління сталим розвитком підприємства. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2018. № 4 (6). С. 19-25. <https://doi.org/10.5281/zenodo.2578921> (дата звернення: 20.11.2025).

19. Кононенко, Л. В., Ніколаєва, С. П. Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. Економічний простір. 2022. (177). С. 69-75. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12> (дата звернення: 20.11.2025).

20. Корнієвський, С., Чала, В. Сутність поняття «соціальна відповідальність» в економічній теорії. Економічний простір. №187, 2023. С. 9-14. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-1> (дата звернення: 20.11.2025).

21. Лиска, П. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. Сталий розвиток економіки. 2024. № 3(50). С. 236-243. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-35> (дата звернення: 20.11.2025).

22. Миколюк О.А., Бобровник В.М. Особливості інформаційного забезпечення управління підприємством. Вісник ХНУ. 2021. №3(294). С.48-52. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=8087> (дата звернення: 20.11.2025).

23. Оляднічук Н. В., Підлубна О.Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єкта підприємництва. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2020. Вип. 33(2). С. 16-21. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2020_33\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2020_33(2)_4). (дата звернення: 20.11.2025).

24. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI : станом на 28 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 20.11.2025).

25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.11.2025).

26. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління. Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. №982. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (дата звернення: 20.11.2025).

27. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 66-р. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#n8> (дата звернення: 20.11.2025).

28. Солодовнік О.О., Гавриличенко Є. В. Нефінансова звітність підприємства: зміст, стандарти і світові тренди розвитку. Ефективна економіка. 2024. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.14>. (дата звернення: 20.11.2025).

29. Соціальні звіти. metinvestholding.com. URL: <https://metinvestholding.com/ua/responsibility/socialreports> (дата звернення: 20.11.2025).

30. Стандарти GRI — універсальний конструктор для річного звіту вашої компанії. toplead.com.ua. URL: <https://surl.li/panjzj> (дата звернення: 20.11.2025).

31. Стеценко В. А., Березова Ю.В. Корпоративна соціальна відповідальність підприємств в умовах пандемії. Галицький економічний вісник. ТНТУ. 2020. Том 63, № 2. С. 243–250. URL : <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32462> (дата звернення: 20.11.2025).

32. Топ-25 найкращих програм КСВ. dsnews.ua. URL: https://www.dsnews.ua/ukr/vlast_deneg/top-25-luchshih-programm-kso-27072020-393543 (дата звернення: 20.11.2025).

33. Українська компанія виготовляє зброю з пластику і пінопласту, щоб обманювати російських окупантів. foreignukraines.com. <https://surl.li/uknoui> (дата звернення: 20.11.2025).

34. Фатенок-Ткачук А. О., Дмитрук І. В. Фінансовий облік та оподаткування благодійництва. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2025. № 37(65). С. 75–80.

https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/9979/1/NZ_ek_Vyp_37%2865%29.pdf (дата звернення: 20.11.2025).

35. Фатенок-Ткачук А. О., Воронко Р. М. Структура нефінансової звітності у системі звітності соціально відповідального підприємства. Herald of lviv university of trade and economics economic sciences. 2021. № 63. С. 20–27. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2021-63-04> (дата звернення: 20.11.2025).

36. Цвігун І., Пацарнюк О. Окремі аспекти обліково-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку діяльності сільськогосподарських підприємств. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах цифрової економіки. 2023. С.52-55. URL: <https://www.pdatu.edu.ua/images/news/2023/May/30/zb25.pdf> (дата звернення: 20.11.2025).

37. Шиманська О., Петрук Н. Нормативно-правове регулювання соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Економіка та суспільство. № 34. 2021. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-92> (дата звернення: 20.11.2025).

38. Штиль А.Р. Облікове забезпечення та контроль оборотних активів в аграрній сфері. Збірник МНАУ. №35. 2023. С.88-90. URL: https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_prof_konf/zbirnyk-tez-24-03-23-off.pdf (дата звернення: 20.11.2025).

39. Шульга О. А. Корпоративна соціальна відповідальність у системі управління організацією. Причорноморські економічні студії. (84). с. 109-113. URL : <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50135/> (дата звернення: 20.11.2025).

40. 17 Цілей сталого розвитку. globalcompact.org.ua. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата звернення: 20.11.2025).

41. 2024 Environmental Sustainability Report. [microsoft.com](https://www.microsoft.com/en-us/corporate-responsibility/sustainability/report). URL: <https://www.microsoft.com/en-us/corporate-responsibility/sustainability/report> (дата звернення: 20.11.2025).

42. 6 Latest Corporate Social Responsibility Trends in the United States.

chezuba.com. URL: <https://www.chezuba.com/blog/6-latest-corporate-social-responsibility-trends-in-the-united-states> (дата звернення: 20.11.2025).

43. About us. cdp.net. URL: <https://www.cdp.net/en/about> (дата звернення: 20.11.2025).

44. PEST-аналіз. uk.wikipedia.org. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/PEST-аналіз> (дата звернення: 20.11.2025).

45. PwC's Global Sustainability Reporting Survey 2025. pwc.nl. URL: <https://surl.li/mhxput> (дата звернення: 20.11.2025).

46. Sustainability. modern-expo.eu. URL: <https://modern-expo.eu/ua/sustainability> (дата звернення: 20.11.2025).

47. Sustainability Reports. Samsung.com. URL: <https://www.samsung.com/global/ir/reports-disclosures/sustainability-reports/> (дата звернення: 20.11.2025).

48. The global standards for sustainability impacts. globalreporting.org. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (дата звернення: 20.11.2025).

49. The state of play: sustainability disclosure and assurance 2019-2022 trends & analysis. 2024. URL: https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2024-02/IFAC-State-Play-Sustainability-Disclosure-Assurance-2019-2022_0.pdf (дата звернення: 20.11.2025).

ДОДАТКИ